

ALGEMEEN BELGISCH VAKVERBOND (ABVV), groepeert de socialistisch gerichte vakorganisaties.

Het ABVV vindt zijn oorsprong in plaatselijke verenigingen van arbeiders die een actie wensten in de sector prijzen of in de sector arbeidsvoorwaarden. Centralisatie vond plaats op gewestelijk niveau, o.m. voor het Gentse, waar tegen het eind van de negentiende eeuw de beroepsverenigingen ongeveer tienduizend leden telden, en voer de streek van Antwerpen, waar men tot vijftienduizend leden kwam. Intussen tekende zich een ontwikkeling naar federatie per nijverheidstak af: bij

de mijnwerkers in 1889 en reeds in 1886 bij de metaalbewerders, toen een veertiental groepen de Nationale Federatie van Metaalbewerders vormden. Gelijksortige ontwikkelingen deden zich in alle belangrijke industrieën voor.

In 1898 werd door de toenmalige Belgische Werklieden Partij (thans Belgische Socialistische Partij) een Syndicale Commissie opgericht teneinde zich speciaal met de vakbeweging bezig te houden. Deze commissie ontwikkelde zich spoedig tot een permanent nationaal overkoepelend orgaan. Van 1899 af werden jaarlijkse congressen gehouden. Er waren voorstellen in verband met een reservefonds of nationale weerstandskas. De weerstandskas kwam er door een beslissing van het congres in 1908; zij functioneerde van 1910 af. Het succes was matig en in 1912 besloot het congres tot de afschaffing ervan. De algemene staking van 1913 met de bedoeling van het parlement het algemeen enkelvoudig stemrecht af te dwingen had nationale weerklank en versterkte de drang naar syndicale eenheid.

Na de Eerste Wereldoorlog kon men van een syndicale doorbraak spreken. De oprichting van de paritaire comités en de algemene invoering van de achturedag zijn als belangrijke resultaten te beschouwen. Door het congres van 1920 werd binnen in de Syndicale Commissie een Economische Raad opgericht. Van betekenis waren ook de syndicale vormingsweken (voor twee- tot driehonderd militanten), waarvan de eerste in 1914 te Cuesmes werd gehouden, en de tweede, gewijd aan het arbeiderstoezicht, in 1921 te Morlanwelz. Het plan om de syndicale vormingsweken om de twee jaar te laten plaats vinden, kon slechts ten dele worden verwezenlijkt.

In 1932 was er een belangrijke staking in verband met de economische crisis. Zij startte in de Borinage en boekte weinig resultaat. Van meer betekenis was de staking van 1936. Zij werd uitgeroepen op het ogenblik dat de depressie minder zwaar drukte en de arbeiders streefden naar een spreiding van de werkgelegenheid. Daarom werden de eisen van de veertigurenweek en van betaalde vakantie gesteld. Samenwerking met het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) was toen, meer dan in 1932, een feit.

Het congres van 1937 besliste de Syndicale Commissie te vervangen door het Belgisch Vakverbond (BVV). Er werd een eigen beginselverklaring opgesteld. Het gezag van het centrale bestuur over beroepscentrales en gewestelijke federaties werd vergroot.

Na de Tweede Wereldoorlog werden er van socialistische zijde pogingen ondernomen om in het land de syndicale eenheid te verwezenlijken. De onafhankelijkheid van het BVV ten aanzien van politieke partijen en zijn neutraliteit op filosofisch en ideologisch gebied kregen de nadruk. Het ACV weigerde echter toe te treden. Wel was er in 1945 een fusie met twee linkse syndicale verenigingen. Zij besloten het thans nog bestaande ABVV op te richten. Na verloop van tijd werd met het ACV een gemeenschappelijk front tot stand gebracht. Er is overleg geweest tussen de sociale partners (werkgevers en werknemers), hoewel het ABVV geregeld herhaalt zich niet te willen inschakelen in de neo-kapitalistische maatschappij. Dat belette deze vakvereniging niet naast sociale oök econo-

l'action catholique vervulde dezelfde functie aan Franstalige zijde. Eén redactie droeg grotendeels de verantwoordelijkheid voor de twee tijdschriften en niet zelden publiceerden beide hetzelfde hoofd-artikel.

Behalve naar politieke aanwezigheid streefde het ACW naar uitbreiding van zogenaamde economische werken, ter bescherming van de verbruiker en ter financiering van opvoedende taken, evenals naar verstandhouding tussen alle takken (vakverbond, ziekenbond, vrouwen- en jeugdverenigingen). Eigen diensten van het ACW betroffen volksontwikkeling en documentatie.

In 1927 besloot het congres tot oprichting van een politiek secretariaat. De ACW-parlementairen namen als groep beslissingen en hielden daarbij contact met de leiding. Moeilijkheden werden niet altijd vermeden, vgl. J. Bodart in Wallonië, L. Vindevogel in Vlaanderen. De beweging verzette zich tegen een afzonderlijke christen-democratische partij en steunde de noodzakelijk geachte katholieke partij.

Door zijn dienst Volksontwikkeling droeg het ACW verantwoordelijkheid voor de Centrale Hogeschool voor Christene Arbeiders te Heverlee, met Nederlandse en Franse afdeling, voor de jaarlijkse sociale week, Nederlands en Frans, voor de gewestelijke sociale scholen (in feite naschoolse leergangen tijdens het week-end). In de pers traden de kranten Het Volk (Gent) en De Tijd (Brussel) als organen van de beweging op. Na de Tweede Wereldoorlog bleef er een groot dagblad, Het Volk, en een weekblad, De Volksmacht, oorspronkelijk gewestelijk orgaan in het Kortrijkse.

In 1941 werden de Katholieke Werkliedenbonden (KWB) (z. aldaar) opgericht voor opvoedingswerk onder mannelijke volwassenen. Er kwam een dienst Vakantiegenoegens tot stand, een Christelijke Centrale voor Huisvesting en een Werkgroep voor de Ruimtelijke Ordening.

Het Landelijk Verbond van Christelijke Coöperatieven, sinds 1935 samenstellende tak van het ACW, financiert en volgt de diverse distributie-maatschappijen. Investeringsvonden o.m. plaats in de uitgeverij van boeken (De Arbeiderspers), de organisatie van reizen (reisbureau Ultra Montes).

De inwendige structuur van het ACW evolueerde van nationale eenheid naar meer autonomie. Zowel het ACW als de Franstalige zusterbeweging (naam sinds 1945: Mouvement Ouvrier Chrétien = MOC) heeft een eigen voorzitter, secretaris, proost, enz. Gezamenlijke vergaderingen aan de top maken het mogelijk gemeenschappelijke standpunten te bepalen. In verscheidene instellingen werd de Vlaams-Waalse dualiteit doorgetrokken. De taalafdelingen van de Sociale School te Heverlee zijn uitgegroeid tot autonome instellingen met zetel te Heverlee (Nederlands) en te Brussel (Frans). De leidersbladen kregen een eigen redactie, die ten opzichte van actuele vraagstukken al eens tegengestelde opvattingen huldigen.

Toch bleef de eenheid ACW-MOC reëel. Zij wordt bevorderd door het samenwonen in een groot complex, het Huis van de Arbeid, Wetstraat, Brussel, en door het feit dat de takken van de beweging met een specifiek doel (vakverbond, ziekenfonds, coöperatieven) in tegenstelling met de opvoeding gerichte takken hun nationale leiding be-

hielden.

LITERATUUR: zie onder Algemeen Christelijk Vakverbond.

MICHEL NEIRYNCK